

Socialdepartementet

Att: s.remissvar@regeringskansliet.se,
s.sl@regeringskansliet.se

Yttrande avseende remiss – Promemorian Effektiv och behovsbaserad digital vård (Ds 2023:27), ert diarienumr S2023/02604

Ärendebeskrivning

Umeå universitet har lämnats möjlighet att inkomma med synpunkter på promemorian *Effektiv och behovsbaserad digital vård (Ds 2023:27)*.

Remissen *Effektiv och behovsbaserad digital vård* innehåller förslag som syftar till att säkerställa att primärvård som ges av digitala vårdgivare bättre kan integreras och samordnas med övrig primärvård, dessutom att digitala vårdtjänster ges efter behov och främjar kostnadseffektivitet. Förslagen omfattar bland annat att regionerna ska erbjuda distanskontakt om det inte bedöms vara nödvändigt att vården utförs genom fysisk kontakt och att patientens hemregion inte ska vara skyldig att ersätta kostnaden för distanskontakter som erbjuds av en annan region om distanskontakten inte har föregåtts av en adekvat behovs- och lämplighetsbedömning. Vidare finns konkreta förslag om att befrämja forskning om digitala vårdkontakter och samt att examensmålen för de medicinska grundutbildningarna behöver ses över.

Ärendet har beretts inom Medicinska fakulteten genom att berörda institutioner har getts möjlighet att lämna synpunkter på remissen.

Övergripande synpunkter

Umeå universitet är positiv till förslaget eftersom distanskontakt är vanligt i dag inom vården och är en förutsättning för jämlik vård i glest befolkade områden. Det

är också ett sätt att motverka de negativa effekterna i form av ökat resande vid centralisering som Nationell högspecialiserad vård.

Umeå universitet instämmer i att

- Stöd för implementering av digitala verktyg behöver tas fram
- Forskning kring digitala tjänster i hälso- och sjukvården behöver befrämjas
- Forskning kring när det lämpar sig respektive inte lämpar sig med distanskontakt sammanställs

Umeå universitet delar också uppfattningen att examensmålen för de medicinska grundutbildningarna kan behöva ses över, men vill specifikt lyfta frågan om digitala förmågor numera har blivit ett hygienkrav på samma nivå som förmågan att använda papper och penna. I sådana fall kan en översyn av examensmålen på en mer generell nivå behöva göras.

Specifika synpunkter

Sammanfattning, myndighetsuppdrag (sid 10). Skrivning om "utbildning i digital vård i alla medicinska professioners grundutbildning" bör omformuleras till att omfatta basal utbildning samt exempel på sådan. Särskilda professioner som bedriver digital vård t.ex. läkare kan behöva ytterligare utbildning.

Stimulansmedel till innovation och utveckling föreslås (sid 12). Det är önskvärt att forskning kring digitala tjänster kopplas till dessa stimulansmedel så att vården utvärderas på ett adekvat sätt.

Uppdraget och dess genomförande (sid 17). En utredare föreslås ska utreda "om det finns behov av att ställa särskilda krav, exempelvis kvalitetsmässiga sådana, på nationellt verksamma digitala vårdgivare och om det finns sådana behov hur de kraven ska utformas" Denna skrivning är vag och bör tydliggöras. Det bör vara en självklarhet att kunna ställa krav om utvärdering, att ingå i kvalitetsregister etc.

Olikheter mellan fysiska och digitala vårdbesök (sid 40). "Kunskapen om vilka tillstånd som är möjliga och lämpliga att omhänderta i en digital vårdform är under utveckling såväl hos privata digitala vårdgivare som inom ramen för regionernas eget arbete med digitala arbetssätt". Det är önskvärd med tydlighet när i tiden detta uppdrag kan förväntas bli klart. För att undvika skillnader i landet bör vikten av nationell samordning av vilka tillstånd som anses lämpliga framhållas.

Särskilt om receptförnyelse (sid 47), i stycket framgår att utfärdandet av recept räknas som en administrativ åtgärd. Texten med exempel från Västra Götalandsregionens information till vårdgivarna är utmärkt, där framgår tydligt att förskrivning ska föregås av en kvalificerad medicinsk bedömning och hur sådan ska ske.

5.4.1 Dokumentationshantering med bristande interoperabilitet (sid 65). En särskild utredare är tillsatt med uppdrag ”att analysera och lämna förslag på ändamålsenliga och samhällsekonomiskt effektiva åtgärder för att åstadkomma en bättre och säkrare informationsförsörjning av hälsodata mellan system och aktörer”. För att bedriva en patientsäker vård är det av stor vikt att dokumentation och patientuppgifter kan överföras mellan olika vårdgivare i landet även av privata.

11.6.2 Digitala förmågor bör ingå som obligatoriska moment i examensbeskrivningarna till relevanta medicinska grundutbildningar (sid 201). I examensbeskrivningarna för de medicinska grundutbildningarna finns redan idag exempel på relevanta examensmål. Exempelvis finns för Läkarexamen examensmålet ”visa förmåga att använda digitala verktyg inom såväl hälso- och sjukvården som forsknings- och utvecklingsarbete.”

Motsvarande examensmål finns inte lika tydligt framskrivet för exempelvis apotekarexamen, audionomexamen, biomedicinsk analytikerexamen, receptarieexamen, röntgensjuksköterskeexamen, sjuksköterskeexamen, sjukhusfysikerexamen, eller tandläkarexamen.

Att inneha digitala förmågor är i dagens samhälle något av ett hygienkrav för att kunna genomföra och få examen på grundnivå och avancerad nivå. I stället för att specificera detta i de olika examensmålen för yrkesexamina skulle man kunna överväga att se över högskolelagens 1 kap 8 § och 9 §. Universiteten bör kanske examinera både förmågan att använda analoga verktyg som penna och papper och förmågan att använda digitala verktyg som datorer, internet, databaser, AI och verktyg för distansmöten.

Synpunkter har inkommit från professor Britt-Marie Stålnacke vid Institutionen för samhällsmedicin och rehabilitering, samt från Docent David Lindqvist vid Institutionen för kliniska vetenskaper.

Yttrandet har beretts av vicedekan för samverkan kring klinisk forskning och utbildning, docent Magnus Hultin, och har på Umeå universitets vägnar beslutats av undertecknad dekan vid Medicinska fakulteten, efter föredragning av kanslichefen Ann-Christin Edlund.

Patrik Danielson

Ann-Christin Edlund

Expedieras

Dekan

Magnus Hultin

Britt-Marie Stålnacke

David Lindqvist

Kanslichef